



## Aspekt techniczny podczas zdalnego nauczania w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego

dr Rafał Maćkowiak, mgr Paula Góralczyk-Mowczan

### Słowa kluczowe

aspekt techniczny, język polski jako obcy,  
nauczanie zdalne, Studium Języka Polskiego dla  
Cudzoziemców UŁ

### Kontakt

Rafał Maćkowiak  
Uniwersytet Łódzki  
ORCID ID: 0000-0003-3905-9854  
rafal.mackowiak@uni.lodz.pl

Paula Góralczyk-Mowczan  
Uniwersytet Łódzki  
ORCID ID: 0000-0001-8258-4377  
paula.goralczyk@uni.lodz.pl

### Abstrakt

Artykuł stanowi kontynuację badań dotyczących oceny przez słuchaczy zajęć prowadzonych zdalnie w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego w czasie pandemii COVID-19. W tekście przedstawione zostały wyniki ankiety przeprowadzonej po pierwszym semestrze w pełni zdalnej nauki w roku akademickim 2020/2021. Tym razem analizie poddany został szeroko rozumiany aspekt techniczny – m.in. platforma komunikacyjna, wykorzystywane urządzenia, problemy i trudności wynikające z nauczania na odległość. Badanie ma się przyczynić do wzmocnienia potencjału dydaktycznego SJPdC i podobnych jednostek.

## 1. Wstęp

Wymuszone przez pandemię COVID-19 przejście z tradycyjnego trybu nauki na nauczanie zdalne było nie tyle zaskakujące, co stresujące. Na Uniwersytecie Łódzkim wszystko zaczęło się 11 marca 2020 roku. Od tego dnia Rektor Uniwersytetu Łódzkiego zawiesił „działalność dydaktyczną Uniwersytetu Łódzkiego we wszystkich trybach i formach kształcenia, z wyjątkiem zajęć prowadzonych za pośrednictwem środków nauczania na odległość”<sup>1</sup>. Nikt w tym cza-

<sup>1</sup> Zarządzenie nr 100 Rektora Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 11.03.2020 r.

się nie wiedział, jak prowadzić tego typu zajęcia. Kadrom nauczycielskim brakowało doświadczenia, materiałów i narzędzi do pracy. Najtrudniejsze były oczywiście początki, które w swych artykułach przedstawili m.in. Mateusz Gaze i Rafał Maćkowiak – *Nauczanie języka polskiego jako obcego w czasie pandemii koronawirusa w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego. Część I. Aspekt organizacyjny i dydaktyczny* (Gaze, Maćkowiak 2021) i *Część II. Aspekt techniczny* (Maćkowiak, Gaze 2021).

Mimo powszechnych nadziei na powrót do „normalności” kolejny rok akademicki na Uniwersytecie Łódzkim rozpoczął się dokładnie w dniu, kiedy Łódź znalazła się w tzw. strefie czerwonej poddanej najostrzejszemu reżimowi sanitarnemu i licznym obostrzeniom pandemicznym. Z perspektywy czasu wiemy, że w roku akademickim 2020/2021 ani jedna godzina zajęć nie odbyła się stacjonarnie. Tym razem jednak byliśmy lepiej zorganizowani i przygotowani do pracy online. Przede wszystkim władze uniwersyteckie oraz dyrekcja Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców wprowadziły konkretne wytyczne dotyczące prowadzenia zajęć. Wymogiem było m.in. korzystanie z jednej platformy do nauczania na odległość – Microsoft Teams.

Zainspirowani badaniami nt. nauczania online w SJPdC z końca roku akademickiego 2019/2020, postanowiliśmy je kontynuować. W tym celu przygotowaliśmy, a następnie przeprowadziliśmy ankietę, której celem było sprawdzenie, jak słuchacze oceniają naukę zdalną, czy napotykają problemy techniczne oraz jaki mają one charakter. Anonimową ankietę przeprowadziliśmy wśród 155 słuchaczy Studium pod koniec pierwszego semestru w pełni przeprowadzonego zdalnie. Zadaliśmy w niej do 161 pytań – zależnie od tego, na ile przedmiotów uczęszczali kursanci<sup>2</sup>. Grupę badawczą stanowili reprezentanci blisko 20 krajów (głównie Białorusi i Ukrainy), w wieku od 17 do 38 lat, będący na różnych poziomach zaawansowania językowego – od poziomu A1 do B2. Dla większości podstawową motywacją do nauki języka w SJPdC była chęć rozpoczęcia studiów

---

<sup>2</sup> Profesor Bożena Ostromecka-Frączak, przedstawiając i charakteryzując Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UE, zawsze zwracała uwagę, iż „specyfika łódzkiego Studium polega na tym, że cudzoziemcy oprócz języka ogólnego uczą się również języka specjalistycznego, związanego z kierunkiem ich przyszłych studiów” (Ostromecka-Frączak 2010, s. 24). Dzieje się to zarówno na lekcjach języka polskiego, jak i na lekcjach z matematyki, chemii, fizyki, biologii, historii, geografii, wiedzy o Polsce, a od niedawna także informatyki i antropologii.

w Polsce. Pogłębioną analizę grupy badawczej oraz zebranego materiału znaleźć można w naszych dwóch artykułach - *Nauczanie języka polskiego w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego a nowa (pandemiczna) rzeczywistość* (Maćkowiak, Góralczyk-Mowczan 2022) oraz *Zdalne nauczanie przedmiotów innych niż język polski w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego* (Góralczyk-Mowczan, Maćkowiak 2022).

Nie trzeba chyba nikogo przekonywać, że nauka języka poprzez ekrany komputerów czy smartfonów, przy mniej lub bardziej zniekształconym głosie lektora, z ograniczoną możliwością przekazywania informacji za pomocą mowy ciała i gestów jest wyjątkowo trudna dla uczniów oraz bardziej wymagająca dla nauczycieli. Do tego dochodzą problemy z łączem internetowym, a nawet motywacją do pracy. Jak zatem wygląda nauczanie w cyfrowej rzeczywistości? Jakie są nasze największe problemy, a z czym radzimy sobie coraz lepiej? Jak nowe doświadczenia mogą wzmocnić potencjał dydaktyczny SJPdC i innych podobnych jednostek? Przyjrzyjmy się tym zagadnieniom od strony technicznej.

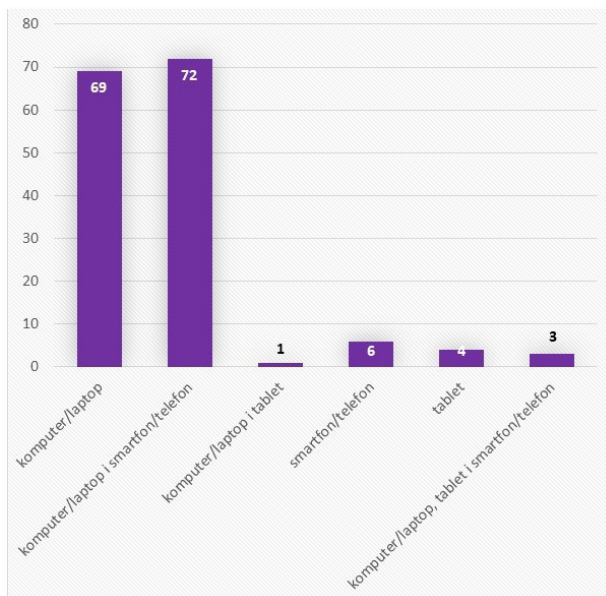
## 2. Analiza

Ankiętę otwiera pytanie, w którym poprosiliśmy, żeby słuchacze wskazali, przy pomocy jakich urządzeń uczestniczyli w lekcjach online. Mogli wybrać między *komputerem/laptopem*, *tabletem* oraz *smartfonem/telefonem*. Prawie wszystkie osoby, bo aż 145 (na 155 możliwych), zaznaczyły, że do zajęć używają *komputera/laptopa*, następnie 81, że *smartfona/telefonu* i jedynie 8 osób, że *tabletu*.

Warto też przeanalizować odpowiedzi na niniejsze pytanie pod nieco innym kątem, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć i wybrać więcej niż jedno urządzenie, które wykorzystują podczas nauki online. Patrząc na wykres 1, który prezentuje wyniki zbiorcze, widać, że najwięcej osób zaznaczyło, że wykorzystuje *komputer/laptop* oraz *smartfon/telefon*. Daje to duże możliwości dydaktyczne, o których skrótowo pisali np. Maćkowiak i Gaze w jednym z artykułów: „mając grupę, która dysponuje różnymi urządzeniami elektronicznymi można np. zaplanować quiz, w którym pytania i odpowiedzi do wy-

boru będą wyświetlane na ekranach smartfonów, a podsumowanie, ranking i tablica zwycięzców na ekranach komputerów” (s. 60, 2021). Posiadanie przez słuchaczy wielu urządzeń elektronicznych daje też większą pewność, że wszystkie programy, które wykorzystywane są podczas zdalnych lekcji, będą działały poprawnie. Trzeba w tym miejscu podkreślić, że niektórzy słuchacze skarżyli się nauczycielom, że na telefonach nie działała im dany program, np. wirtualna tablica, która była wykorzystywana przez nauczycieli podczas zajęć. Problem z tablicą zniknął, gdy uczniowie przenosili się na komputery stacjonarne / laptopy. Innym plusem posiadania wielu urządzeń elektronicznych jest to, że ludzie posiadają na swoich telefonach internet od innego dostawcy niż w przypadku tego, który mają na komputerach. Zatem, gdy wśród uczniów pojawiał się problem z internetem np. w akademiku, mogli szybko przełączyć się na internet z telefonu i dalej uczestniczyć w zajęciach.

Wykres 1. Urządzenia słuchaczy SJPdC



Źródło: opracowanie własne

Kolejnym pytaniem w ankiecie było to, czy Microsoft Team według słuchaczy SJPdC jest dobrym programem do nauki online. Na niniejsze pytanie jedynie 6% osób odpowiedziało, że program *nie jest*

*dobry*. Jako uzasadnienie podali między innymi to, że jest to „niezbyt wygodny program”, aplikacja jest „niewygodna, ma wiele błędów” lub, że „często program zawiesza się, często wylatuje z konferencji”. 94 % ankietowanych wskazało, że Microsoft Teams *jest dobrym* programem. Uzasadnienia tego wyboru, z uwzględnieniem podziału na kategorie, prezentują się następująco:

- **wygodny w użyciu program** (36) – „wygodne mi w nim pracować”, „wygodna platforma do nauki”, „ponieważ jest wygodny w użyciu”, „bardzo wygodna aplikacja”, „po prostu wygodny program do nauczania”<sup>3</sup>;
- **posiada wiele przydatnych funkcji** (35) – „ma wszystkie funkcje, których potrzebujemy”, „jest dużo możliwości, np. udostępniania pulpitu i tak dalej. Kiedy mamy kartkówki i testy, to nie musimy pisać ich w innych programach, a piszemy w Microsoft Forms”, „bo ma w sobie dużo opcji i nie trzeba korzystać z dużej ilości aplikacji”, „wiele przydatnych funkcji”, „wszystkie programy tam są do nauczania,,;
- **łatwy w użyciu** (23) – „wszystko jest bardzo łatwe w użyciu”, „łatwy w użyciu, nie stwarza problemów, prosty interfejs”, „to jest łatwy do używania program”, „prosty w obsłudze”, „łatwo korzystać z niego”;
- **brak/mało problemów z programem** (15) – „jest najlepszym programem ze wszystkich, w których miałam zajęcia zdalne, najmniej problem”, „ta aplikacja pracuje najlepiej ze wszystkich którymi korzystałem się (skype, zoom)”, „nie miała jeszcze problemów w programie”;
- **ładnie zaprojektowany program** (3) – „bo to jest bardzo ładny program”;
- **lepszy w porównaniu z innymi programami** (3) – „w porównaniu do programu Zoom Teams pracuje lepiej”;
- **szybkość działania** (2) – „działa szybko”.

<sup>3</sup> Fontem pogrubionym wyróżniamy kategorie tematyczne, do których przyporządkowaliśmy podobne odpowiedzi udzielone przez ankietowanych. W nawiasie podajemy liczbę osób, które udzieliły takich odpowiedzi, natomiast po półpauzie przykładowe wypowiedzi respondentów, w których zachowaliśmy pisownię oryginalną. Przyjęliśmy zasadę, że gdy podobnych odpowiedzi było poniżej 5, to podajemy jedną przykładową wypowiedź, od 5 do 10 – dwie, od 15 do 20 – trzy, od 20 do 25 – cztery, natomiast jeśli było ich ponad 25 to pięć.

Jak widać, najwięcej osób doceniło wygodę użycia tego programu oraz jego rozbudowaną funkcjonalność i łatwość użycia. Zapewne na tak dobrą ocenę wpłynął fakt, że słuchacze Uniwersytetu Łódzkiego, dzięki zakupieniu dla nich odpowiednich licencji, mieli dostęp nie tylko do programu Microsoft Teams, ale także do całego pakietu Microsoft Office. Ponadto mogli go zainstalować na wielu różnych urządzeniach, np. tabletach, smartfonach czy komputerach. Posiadanie takiego pakietu ułatwia i znacznie uatrakcyjnia pracę online.

Kolejne pytanie w kwestionariuszu zostało zainspirowane badaniami, które wykonane zostały w roku akademickim 2019/2020 (patrz Maćkowiak, Gaze 2021). Zapytaliśmy słuchaczy, czy *chcieliby, żeby część lekcji przez komunikator została zastąpiona materiałami do pracy samodzielnej*.

W drugiej połowie roku akademickiego 2019/2020, czyli w momencie pierwszego przejścia na nauczanie online, większość lekcji wyglądała w ten sposób, że kilka razy w tygodniu zajęcia odbywały się przy pomocy komunikatora (Skype, Zoom, Discord...), a dodatkowo ich uzupełnieniem były materiały wysyłane drogą mailową (były to np. zestawy ćwiczeń gramatycznych lub leksykalnych). Następnie materiały te były rozwiązywane przez słuchaczy i odsyłane nauczycielom do sprawdzenia.

Rok akademicki 2020/2021, w porównaniu z poprzednim, był już zupełnie inaczej zorganizowany. Wszystkie lekcje odbywały się przy pomocy programu Microsoft Teams i czasowo były odzwierciedleniem zajęć stacjonarnych, czyli jeśli w rzeczywistości zajęcia trwałyby 5 godzin lekcyjnych, to w rzeczywistości wirtualnej też tyle musiały trwać.

Jak zatem wyglądały odpowiedzi na pytanie o materiały do pracy samodzielnej? Otóż 26% ankietowanych *chciałyby*, żeby część lekcji, które odbywały się przez komunikator zastąpiona została materiałami do pracy samodzielnej, natomiast reszta (74%) *nie chciałaby* tego. Pięcioro ankietowanych, którzy zaznaczyli odpowiedź twierdzącą, jako uzasadnienie podało, że **byłoby to coś nowego/interesującego** („byłoby to ciekawe”), cztery osoby wskazały, że **lubią metodę pracy samodzielnej** („bo lubię pracować samodzielnie”) i tyle samo, że jest to ich zdaniem **efektywniejsza metoda pracy** („kiedy uczę się samodzielnie, więcej mogę zrozumieć i zapamiętać”). Po dwie osoby podkreśliły w swoich odpowiedziach **szybkość pracy samodzielnej**

(„samodzielnie pracuje szybciej”) i możliwość **samodzielnej organizacji czasu nauki** („bo mogę uczyć się kiedy chcę i przyzwyczajając się do takiej nauki na studiach”).

Uzasadnienia odpowiedzi słuchaczy, którzy wskazali, że *nie chcieliby* takiej organizacji zajęć, były następujące:

- **możliwość pomocy / natychmiastowego wyjaśnienia** (20) – „dlatego że nie będę miała możliwości w tym momencie, kiedy czegoś nie wiem spytać”, „bo kiedy nauczyciel wytłumaczy nam temat to będzie łatwiej dla nas i zrozumiemy”, „praca z nauczycielem jest lepiej dla mnie niż praca samodzielna, bo uczytel zawsze pomaga”, „od razu można pytać wszystko to co nie rozumiesz”;
- **kontakt z nauczycielem** (6) – „uważam, że komunikacja z nauczycielami jest bardzo ważna”, „kontakt z nauczycielem jest lepiej przez aplikacje”;
- **samodzielna nauka jest trudniejsza** (4) – „samodzielnie to jest trudniejsze, niż zajęcia z nauczycielami”;
- **mniejsza motywacja do nauki** (4) – „trudno mi zmusić się do zrobienia czegoś samodzielnie, a gdy masz lekcje czujesz, że musisz to zrobić”;
- **bycie słuchowcem** (2) – „bo lepiej odbieram informacje ze słuchu”.

Powyższe wyniki pokazują, że najważniejsza dla słuchaczy okazała się możliwość natychmiastowej pomocy ze strony nauczyciela, który to zawsze dodatkowo może coś jeszcze wyjaśnić. Nie bez znaczenia dla uczniów jest także kontakt z drugą osobą oraz większa łatwość uczestniczenia w zajęciach przez komunikator.

W dalszej kolejności słuchacze mieli wskazać, *jak często mają problemy techniczne podczas nauczania online*. 28% z nich odpowiedziało, że *nigdy* nie ma problemów, 10%, że występują one *często*, a najwięcej, czyli 62% respondentów, że ma je *czasami*. Wśród osób, które zaznaczyły, że mają problemy *często*, 14 wskazało, że ma **problem z internetem** – „bardzo źle pracuje internet”, „słabe połączenie internetowe”, „problemy z połączeniem internetowym w akademiku”, a 3, że **z mikrofonem** („nie działa mikrofon”). Natomiast szersze spektrum odpowiedzi, bo było ich zdecydowanie więcej, widać u osób, które zaznaczyły, że problemy mają *czasami*. Wymienili oni następujące niedogodności:

- **problemy z internetem** (81) – „problemy z połączeniem internetowym”, „źle działa Internet”, „problemy z Internetem w akademiku”, „są to głównie problemy z internetem”, „czasami mam problemy z internetem”;
- **problemy z mikrofonem** (10) – „problemy z mikrofonem”, „słabo działa mikrofon”;
- **problemy z programem** (8) – „czasami z samą aplikacją Teams”, „nie mogłam korzystać z teams. nie otwierał się”;
- **problemy z dźwiękiem** (3) – „problem z dźwiękiem”;
- **problemy z wirtualną tablicą** (3) – „problem z Freehandby inversion”;
- **problemy z komputerem** (3) – „mój komputer czasami się wyłącza”.

Największym problemem słuchaczy Studium była niestabilność internetu w akademiku. Problem ów wynikał z tego, że wiele osób w jednym momencie chciało, a nawet musiało, korzystać z lokalnej sieci wi-fi. Część słuchaczy radziła sobie z tym w ten sposób, że gdy pojawiał się problem z siecią, przełączali się na internet mobilny, dzięki temu zajęcia mogły zostać dokończone / odbyć się normalnych warunkach.

W kolejnym pytaniu ankietowani również poproszeni zostali o wskazanie problemów, które wystąpiły podczas lekcji online, ale tym razem innych niż techniczne (omówione powyżej). Wyniki pokazują, że 90% respondentów odpowiedziało, że nie ma innych problemów niż techniczne, czyli tych, o których pisali w poprzednim pytaniu. Cztery osoby wskazały, że mają **problemy z koncentracją** („trudno skoncentrować się kiedy obok sąsiadka też ma inną lekcję”), natomiast po dwie, że występują u nich **problemy z motywacją do nauki** („nie wystarczy motywacji”) oraz różne **bóle** („po długim nauczaniu za laptopem czasami boli głowa/bolą oczy”).

Pytaniem kończącym tę ankietę było to, czy uczniowie widzą jakieś zalety (dobre strony) nauczania online. 37% respondentów nie widzi dobrych stron zdalnego nauczania, natomiast 63% takowe dostrzega. Ci pierwsi jako *wady* nauki online podali:

- **brak bezpośredniego kontaktu** (17) – „brak osobistego kontaktu”, „nie ma bezpośredniego kontaktu z nauczycielami i kolegami”, „jedną dużą wadą jest niemożliwość bezpośredniego kontaktu z ludźmi”, „nie możemy spotkać się na żywo”;



- **mniejsza koncentracja** (6) – „mniej skupiony na studiach”, „często rozproszony, trudno się skupić i tak dalej”;
- **problemy zdrowotne** (3) – „boliące oczy po komputerze”;
- **mniejsza efektywność zajęć** (3) – „myślę że stacjonarna edukacja byłaby wydalsza”;
- **nauka online jest trudniejsza** (2) – „nauczanie online jest trudniejsze”.

*Zalet* było zdecydowanie więcej:

- **brak konieczności dojsścia/dojazdu na zajęcia i powrotu z nich** (18) – „nie musisz chodzić na uniwersytet”, „nie musisz spędzać czasu na transport”, „nie musisz tracić czasu na podróż na uniwersytet”, „nie muszę iść do studium”;
- **można dłużej/więcej spać** (15) – „nie trzeba wstawać wcześniej”, „mogę dłużej spać”, „mogę więcej spać”;
- **więcej czasu wolnego** (13) – „więcej wolnego czasu dla siebie”, „dużo wolnego czasu”, „myślę, że mamy trochę więcej wolnego czasu, ponieważ nauka odbywa się w domu/akademiku”;
- **bardziej komfortowe miejsce nauki** (8) – „czuję się bardziej komfortowo ucząc się w domu”, „Bardziej mi się podoba atmosfera nauczania w domu, nikt nie przeszkadza”;
- **dostępność informacji/materiałów** (8) – „zawsze jest możliwość szybkiego znalezienia czegoś w Internecie, ponieważ dostęp jest nieograniczony”, „dużo materiału jest cały czas dostępne w jednej aplikacji”;
- **nauka bez konieczności wychodzenia z domu** (7) – „możesz uczyć się bez wychodzenia z domu”, „można studiować nie wychodząc z domu”;
- **nauka możliwa z dowolnego miejsca na świecie** (7) – „możesz uczyć się z dowolnego miejsca na świecie”, „można być wszędzie i nie przegapić zajęć”;
- **oszczędność czasu** (7) – „oszczędzanie czasu”, „to, że nie trzeba dużo czasu spędzać rano na to, żeby się pięknie ubrać i tak dalej”;
- **samodyscyplina** (5) – „przyzwyczajasz się do samodyscypliny”;
- **mniejsze ryzyko zachorowania na COVID-19** (4) – „mała możliwość do zachorowania koronawirusem”;

- **nauka online jest wygodniejsza** (4) – „wydaje mi się, że jest to wygodniejsze”;
- **możliwość jedzenia podczas lekcji** (2) – „możesz jeść bezpośrednio na zajęciach”;
- **większa pewność siebie** (2) – „czuję się pewniej, kiedy uczę się online”;
- **więcej czasu na przygotowanie się do zajęć** (2) – „więcej czasu, żeby przygotować się do lekcji”.

### 3. Podsumowanie

W nowej, pandemicznej rzeczywistości zeszyt został zastąpiony przez komputer, sala lekcyjna przez platformy typu Microsoft Teams, a najlepszym przyjacielem każdego stał się internet. Mimo niepodważalnych wad nauczania zdalnego – brak bezpośredniego kontaktu z nauczycielem i rówieśnikami, spadek koncentracji, skutki zdrowotne, problemy ze sprzętem komputerowym – przeważają jednak zalety. Większość słuchaczy SJPdC UŁ pozytywnie ocenia naukę online i zaproponowane przez wykładowców narzędzia pracy. Ankietowani do zalet nowego trybu nauczania zaliczają m.in. oszczędność czasu, dostępność informacji/materiałów, możliwość pobierania nauki z dowolnego miejsca na świecie czy nawet wzmocnienie samodzielności i odpowiedzialności. Trzeba również przyznać, że dzięki sytuacji, która zmusiła nas – nauczycieli do poszukiwania nowych rozwiązań zdobyliśmy kompetencje niezbędne do funkcjonowania w dzisiejszym z informatyzowanym świecie. Kto wie, być może tylko przyspieszyliśmy zmiany, które i tak były nieuniknione? Najważniejsze jednak byśmy, wszystko czego się nauczyliśmy, zdołali przełożyć na wzmocnienie potencjału dydaktycznego. Pomogą nam w tym cenne opinie naszych uczniów i studentów. Warto bowiem wziąć pod uwagę zdanie pokolenia, które nie zna świata bez komputerów. Kto lepiej niż oni, powie nam co i jak poprawić, byśmy nie musieli więcej porównywać nauczania stacjonarnego ze zdalnym? Bo nie będzie powrotu do „normalności”. Teraz jest czas na to, byśmy stworzyli nową normalność i wyznaczyli nowe standardy.

## Bibliografia

- Gaze M., Maćkowiak R., 2021, *Nauczanie języka polskiego jako obcego w czasie pandemii koronawirusa w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego. Część I. Aspekt organizacyjny i dydaktyczny*, w: M. Jurczyk i in. (red.) *Archive of Social Social Science, Polish Academy of Social Sciences and Humanities*, vol. 1, no. 1.
- Góralczyk-Mowczan P., Maćkowiak R., 2022, *Zdalne nauczanie przedmiotów innych niż język polski w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego*, artykuł w druku.
- Maćkowiak R., Gaze M., 2021, *Nauczanie języka polskiego jako obcego w czasie pandemii koronawirusa w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego. Część II. Aspekt techniczny*, w: M. Jurczyk i in. (red.) *Archive of Social Social Science, Polish Academy of Social Sciences and Humanities*, vol. 1, no. 1.
- Maćkowiak R., Góralczyk-Mowczan P., 2022, *Nauczanie języka polskiego w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego a nowa (pandemiczna) rzeczywistość*, w: E. Patuszyńska, M. Gaze (red.), *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców* 28, Łódź, s. 393–409.
- Ostromęcka-Frączak B., 2010, *Wkład pracowników Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UE w rozwój polskiej glottodydaktyki*, w: G. Zarzycka, G. Rudziński (red.), *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców* 17, Łódź, s. 19–27.
- Zarządzenie nr 100 Rektora Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 11.03.2020 r. <https://baw.uni.lodz.pl/13.12.2021>.

## Technical aspect during remote learning in School of Polish for Foreign Students of the University of Lodz

### Keywords

technical aspect, Polish as a foreign language, online teaching, School of Polish for Foreign Students of the University of Lodz

### Summary

The article is a continuation of research on the evaluation by students of remotely conducted classes at the School of Polish for Foreign Students of the University of Lodz during the COVID-19 pandemic. The text presents the results of the survey conducted after the first semester of fully online learning in the 2020/2021 academic year. This time, the broadly understood technical aspect was analyzed – incl. communication platform, devices used, problems and difficulties arising from distance learning. The research is to contribute to strengthening the teaching potential of School of Polish for Foreign Students of the University of Lodz and similar units.

